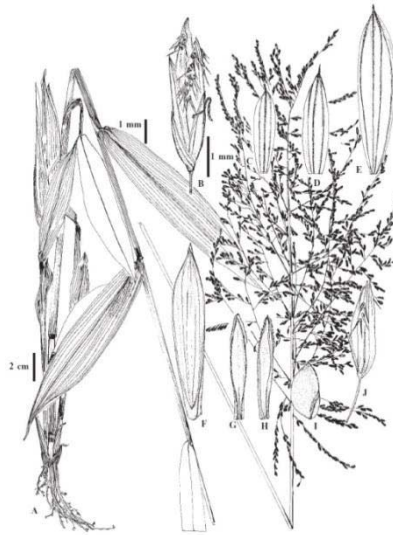

Hot News: สมุนไพรในกระแส...หญ้ารีแพร์

กนกพร อะทะวงษา
สำนักงานข้อมูลสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ในช่วงนี้คงไม่มีใครไม่คุ้นชื่อหญ้ารีแพร์ หรือหญ้าฮิยุม สมุนไพรในกระแสโลกโซเซียลที่กำลังโด่งดังจากสรรพคุณช่วยกระชับมดลูก ให้มดลูกเข้าอู่เร็ว จนได้รับชื่อว่าหญ้ารีแพร์ แท้จริงแล้วพืชชนิดนี้มีชื่อสามัญว่า ขนหมอยแม่ม้าย มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Centotheca lappacea* (L.) Desv. จัดอยู่ในวงศ์ POACEAE หรือวงศ์หญ้านั่นเอง มีชื่อถิ่นเรียกกันหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น หญ้าฮิเหนียว หญ้าเหนียวหมา เหล็กไฟ หญ้าฮิยุม เป้าฮิยุม เป็นต้น พืชชนิดนี้ขึ้นเป็นวัชพืชตามชายป่าพบได้ทุกภาคทั่วประเทศไทย เป็นพืชล้มลุก อายุหลายปี มีเหง้า ลำต้นเหนือดินสูง 30-60 ซม. ข้อบวมพอง สีม่วง เกลี้ยง ใบรูปใบหอก กว้าง 1-2 ซม. ยาว 10-16 ซม. โคนใบสอบ ขอบมีขนสาก ปลายใบแหลม ผิวใบเกลี้ยง ลิ่นเป็นเป็นเยื่อบาง ข้อดอกแบบข้อแยกแขนง ออกที่ปลายกิ่ง ข้อดอกย่อยรูปใบหอกแกมรูปไข่ ออกเดี่ยวๆ เรียงสลับ มีดอกย่อย 3 ดอก ดอกล่างสมบูรณ์เพศ ส่วนดอกบน 2 ดอก เป็นหมัน (1-3)

ในขณะนี้ยังไม่พบรายงานการศึกษาฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาเพื่อสนับสนุนการใช้ตามสรรพคุณดังที่เป็นข่าว และยังไม่พบการศึกษาถึงความเป็นพิษ อีกทั้งพืชในสกุลนี้มีลักษณะใกล้เคียงกันมาก ในประเทศไทยพบพืชในสกุลนี้ 2 ชนิด คือ *C. lappacea* (L.) Desv. และ *C. longilamina* Ohwi ซึ่งต่างกันเพียงเล็กน้อยที่ลักษณะใบและกาบของกาบหุ้มดอกย่อย โดย *C. lappacea* ใบยาวน้อยกว่า 20 ซม. กาบหุ้มดอกย่อยปลายเป็นติ่งหนาม ส่วนชนิด *C. longilamina* Ohwi ใบแคบและยาวกว่า 25 ซม. กาบหุ้มดอกย่อยจะเว้าตื้นเล็กน้อยและเป็นติ่งหนาม (4) จึงควรพิจารณาเลือกใช้ด้วยความระมัดระวัง

เอกสารอ้างอิง

1. เต็ม สมิตินันท์. 2544. ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. ส่วนพฤกษศาสตร์ป่าไม้ สำนักวิชาการป่าไม้ กรมป่าไม้.
2. สำนักงานหอพรรณไม้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. สารานุกรมพืชในประเทศไทย (ออนไลน์) สืบค้นจาก <http://web3.dnp.go.th/botany/dictindex.aspx> [8 กันยายน 2557]
3. โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร. สมุนไพรน่ารู้: หญ้าขี้ยุ่ม...สมุนไพรคืนความสาว (ออนไลน์) <http://www.abhaiherb.com/knowledge/thaiherb/5993> [8 กันยายน 2557]
4. Norsangsri, M. and P. Chantaranonthai. (2008). The tribe Centothecae (Poaceae) in Thailand. Thai Forest Bulletin (Botany) Vol. 36: 53-55.